

Meeuwen als broedvogels in de A. W. duinen in 1977.

In het broedseizoen 1977 werd weer een complete telling gehouden van de broedvogelstand van Storm- en Zilvermeeuw, waarbij ook de Kleine Mantelmeeuw betrokken werd,

Zoals gebruikelijk, beperkten deze activiteiten zich niet tot de infiltratiegebieden, maar strekten deze zich uit over het gehele A. W. D. gebied.

Stormmeeuw.

De telling geschiedde ook nu weer aan de hand van stelselmatig opgespoorde nesten en was zeer nauwkeurig. Vondsten van nesten met eieren in tweede helft juni en in juli werden niet meer meegeteld, omdat het hierbij waarschijnlijk (overwegend) om vervolglegsels ging.

Door persoonlijke omstandigheden vond de census in 1976 niet plaats en ook van andere zijden zijn geen vergelijkbare gegevens uit dat jaar achterhaald kunnen worden.

Ondanks het ontbreken van gegevens uit dat jaar en ook van sommige voorgaande jaren is de ontwikkelingsgang van de Stormmeeuw als broedvogel in ons gebied kwantitatief toch behoorlijk vast gelegd. Ik geef hieronder nog eens het rijtje gegevens tot heden, daarbij voor de eerste jaren puttend uit de verslagen van v. d. Elst, Koning, en Vader.

1961	6 paar	1973	110 paar
1962	10 paar	1974	140 paar
1964	10-15 paar	1975	189 paar
1970	45-47 paar	1977	224 paar
1971	ca. 60 paar		

Een nadere analyse van dit cijfermateriaal - die hier overigens achterwege blijft - leert, dat er tot en met 1975 sprake was van een zeer regelmatige exponentiële groei met gemiddeld ca. 30% per jaar (in de beginjaren gemiddeld ca. 26%, in de latere jaren gemiddeld ca. 32%).

Voor mathematisch geïnteresseerden vermeld ik, dat de best passende curve door de bovenstaande in grafiek gebrachte gegevens tot en met 1975 wordt weergegeven door de formule:

$$(x-1961)$$

$$y=4,8 \times 1,3$$

waarin y het aantal broedparen en x het betreffende kalenderjaar.

Extrapolatie van deze curve tot in 1977 geeft in dat jaar 319 broedparen, dat is 95 paar meer dan de werkelijk gevonden 224 paar.

Er heeft dus in 1977 en wellicht ook al in 1976 een opmerkelijke matiging in het groeitempo plaatsgevonden.

Latere telresultaten zullen moeten tonen, of dit een definitieve ombuiging naar een verzadigingsniveau zal blijken te zijn.

De sterke toename van de Stormmeeuw in het AWD-gebied staat niet alleen: alom in het land floreert de soort, eigenlijk al sinds 1908 (hoewel hij in de AWD voor het eerst in 1928 broedde), maar in de laatste decennia wel in het bijzonder.

Braaksma (Staatsbosbeheer, zie Limosa 1964) constateerde van 1962 tot 1972 een landelijke toename met een factor 7,5. Dit betekent een gemiddelde jaarlijkse toename van bijna 23%. In de A. W. duinen hebben wij (tot en met 1975) dus te maken met een extra toename van 7-9% per jaar.

Zilvermeeuw.

De toename van deze soort mag nog steeds gezien worden als een herstel van de door de vervolgingen geleden verliezen. In 1966 en 1967 waren er als bekroning van de activiteiten van jachtopzieners en anderen geen Zilvermeeuwen meer broedend in het terrein. Daarna trad herstel in en wel volgens de onderstaande gegevens (beginjaren naar H. Vader c. s.):

1968	2-4 paar	1974	25 paar
1969	3-4 paar	1975	35-37 paar
1970	ca. 10 paar	1976	58 paar (Vlaanderen)
1971	11 paar	1977	76 paar
1973	15 paar		

De census geschiedde als bij de Stormmeeuw aan de hand van stelselmatig opgespoorde nesten. De toename verloopt wat schokkerig, niet zo vloeiend als bij de Stormmeeuw, maar ook exponentieel en wel met een jaarlijks gemiddelde groei van 35%. Er is bij deze soort nog geen aanwijzing, dat er al een matiging in de groei zou optreden. Overigens zijn de nu vastgestelde 76 paren voor een groot, open duinlandschap nog bepaald geen indrukwekkend aantal.

Kleine Mantelmeeuw.

Na het eerste broedgeval in 1972 en met uitzondering van de twee broedgevallen in 1974, in alle andere jaren, incl. 1977, slechts één broedgeval per jaar. Dat van 1977 lag op ongeveer dezelfde plek als het eerste geval in 1972; zodat wellicht nog steeds hetzelfde σ , voor dit ene broedgeval zorgde.

Het is niet duidelijk, waarom de soort hier zo slecht aanslaat, terwijl (bijv.) de kolonie in Meyendel zo goed floreert.

Het broedgeval van 1977 was niet bijzonder succesvol: een van de drie eieren kwam niet uit, één der twee geboren jongen stierf al in de eerste dagen vlak bij het nest. Slechts één jong wist zich te handhaven en werd later vliegvaardig waargenomen.

Kokmeeuw.

Van de talrijk aanwezige Kokmeeuwen zijn helaas geen cijfers over de bestandsontwikkeling bekend. Mijn indruk is, dat al sinds enige jaren de groei minder sterk is geworden en dat nu wellicht al een zekere stabilisatie is ingetreden. Dit zou dan een soortgelijke ontwikkeling zijn als die bij de Stormmeeuw wordt verwacht. Dat bij de groei van de Kokmeeuwenkolonies het aantrekken van of toch tenminste het uitwisselen met vogels geboortig uit andere kolonies een rol speelt, bleek in mei 1977, toen zich tussen een tachtig stervende of vers-dode adulte Kokmeeuwen enkele geringde vogels bleken te bevinden: 1032.975 geringd als nestjong aan de Kwade Hoek, Zuid-Holland, op 06-06-1970 (dus nu ca. 7 jaar oud).

3.149.711 geringd als nestjong aan de Europoort op 17.06.1971

3.176.467 geringd als nestjong in Wormer-en Jisper Veld op 04-06-1972.

3.188.191 geringd als nestjong in Kennemerduinen op 13-06-1973.

Een vijfde ringvondst, die echter in dit opzicht niet zo veel betekenis had, was van een vogel, die op 07-02-1976 als volwassen dier te Rugby, Warwick, Engeland, was geringd. De vogel was bij vinden vers dood en had een gaaf ei bij zich, dat met enig aandrukken nog gemakkelijk verwijderd kon worden.

Rui-onderzoek.

In 1977 betrok ik ook enkele gebieden van de AW-duinen in mijn vergelijkend rui-onderzoek bij Kok-, Storm-, Zilver- en Grote Mantelmeeuw, dat in 1976 bij Amsterdam gestart werd.

De studie is nu afgerond en een manuscript zal binnenkort aan een onzer ornithologische tijdschriften ter publicatie worden aangeboden.

J. Walters
Vespuccistraat 83 III
Amsterdam Bos & Lommer.